

Spis treści

Przedmowa	9
Wprowadzenie do wydania pierwszego	11

CZĘŚĆ OGÓLNA

1. Wprowadzenie do psychologii klinicznej wieku rozwojowego	19
1.1. Definicje psychologii klinicznej – przedmiot i podstawowe założenia	20
1.2. Norma i patologia w zachowaniu ludzkim	24
1.3. Pomiar różnicowy w psychologii	28
2. Ogólne zasady rozpoznawania zaburzeń zachowania w wieku rozwojowym	34
2.1. Zaburzenia zachowania według klasyfikacji DSM-IV	35
2.2. Diagnoza psychologiczna w zaburzeniach zachowania u dzieci i młodzieży	37
2.3. Kryteria diagnostyczne stosowane w psychologii klinicznej dzieci i młodzieży	41
3. Szczegółowa problematyka badań psychologicznych	49
3.1. Obserwacja jako metoda kazuistyczna i kliniczna	51
3.2. Metody eksploratywne (wyjaśniające)	55
3.3. Wybrane testy psychologiczne stosowane w praktyce klinicznej dzieci i młodzieży	60
4. Zachowanie się człowieka w warunkach stresu	67
4.1. Wyjaśnienia terminologiczne	68
4.2. Teoretyczne koncepcje stresu w ujęciu H. Selye'go i R.S. Lazarusa	69

4.3. Zjawisko związku przyczynowego między stresem a chorobą.....	78
5. Zachowanie się młodego człowieka w sytuacji konfliktowej i w kryzysie psychologicznym	89
5.1. Znaczenie terminów „konflikt” i „kryzys” w psychologii klinicznej	89
5.2. Kryzys a konflikt psychiczny jako doświadczenie życiowe wieku rozwojowego	94
5.3. Kryzysy adolescencyjne: diagnoza i interwencja kryzysowa	112

CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA

Wprowadzenie	119
6. Dziecko autystyczne jako problem diagnostyczny i terapeutyczny	121
6.1. Kryteria diagnozy zaburzeń autystycznych według klasyfikacji DSM-IV i ICD-10	122
6.2. Trudności diagnostyczne wczesnego autyzmu dziecięcego i autyzmu atypowego oraz ich uwarunkowania	127
6.3. Terapia dzieci z autyzmem	136
7. Pedagog w obliczu dysregulacji popędu odżywiania się	144
7.1. Zaburzenia popędu odżywiania się według klasyfikacji DSM-IV i ICD-10	145
7.2. Psychologiczne problemy potrzeby przymusu nadmiernego odżywiania się bądź jego braku	150
7.3. Trudności związane z leczeniem dysregulacji popędu odżywiania się	153
8. Pedagog wobec dzieci i młodzieży uzależnionych od alkoholu	161
8.1. Kryteria diagnostyczne nadużywania i zespołu uzależnienia od alkoholu według klasyfikacji DSM-IV i ICD-10	162
8.2. Człowiek dojrzewający i dorastający w obliczu uzależnienia od alkoholu	167

8.3. Postawa pedagoga wobec dzieci i młodzieży z rozpoznaniem zespołu uzależnienia od alkoholu	177
9. Politoksykomania jako próba rozwiązywania konfliktów i kryzysów wieku rozwojowego	187
9.1. Cechy charakteryzujące dojrzałość osobową człowieka w wieku rozwojowym	194
9.2. Człowiek źle przystosowany, niesprawnie funkcjonujący w rodzinie	197
9.3. Teoria percepcji środowiska rodzinnego a metody leczenia uzależnień	201
10. Psychologiczno-psychiatryczne powikłania w przebiegu HIV/AIDS	214
10.1. Kliniczny obraz następstw infekcji HTLV-III/LAV	217
10.2. Zaburzenia psychiczne w przebiegu HIV/AIDS	224
10.3. Psychologiczne problemy HIV/AIDS	228
11. Postawa pedagoga wobec uczniów z dysfunkcją narządu ruchu i przewlekle chorych	233
11.1. Twórcze kształtowanie samego siebie poprzez doświadczanie dysfunkcji narządu ruchu	234
11.2. Psychologiczne następstwa chorób przewlekłych	242
11.3. Powinności pedagoga wobec ucznia chorego terminalnie i umierającego	248
12. Motywacje i determinanty sytuacyjne prób samobójczych a postępowanie pedagogiczno-psychologiczne	260
12.1. Depresja i samobójstwo jako kryzysy zwątpienia	262
12.2. Psychologiczne problemy samobójstw – dynamika zachowań suicydalnych	269
12.3. Psychopedagogiczne postępowanie w procesie terapii samobójstw	278
13. Znaczenie dialogu w praktyce dydaktyczno-wychowawczej	287
13.1. Postawa diagonalna pedagoga-praktyka	289
13.2. Psychoterapia jako specjalistyczna metoda oddziaływania na drugiego człowieka	299

13.3. System Biofeedback jako technika elektrofizjologiczna mająca zastosowanie w praktyce pedagogicznej	318
Zakończenie	325
Piśmiennictwo	327